

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΟΥ RENE GHIL

ΤΟ ΣΦΑΛΜΑ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

ΠΡΟΣΩΠΑ: ΜΑΡΘΑ, 45 ετών.
ΚΛΑΥΔΙΟΣ, 28 ετών, γιος της.

(Σ' ένα φτωχικό, αλλά στολισμένο με γούστο δωμάτιο. Η Μάρθα και ο Κλαύδιος κάθονται σιμά ο ένας στον άλλο και συνομιλούν.)

ΜΑΡΘΑ. — Κλαύδιε, παιδί μου... "Ήθελα να σου πω κάτι... Θα προτιμούσα να μη σου το έλεγα ποτέ, αλλά πρέπει...

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — Τι θέλεις να μου πής, μητέρα; ΜΑΡΘΑ. — Παιδί μου... Ξέρεις πόσο σ' αγαπώ; ... Για μένα δεν υπάρχει τίποτα άλλο στον κόσμο εκτός από σένα. Από πολύ νέα, που ήμουν μόνη μ' εμένα...

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. (διακοπώντας την). — Μά τα ξέρω όλα αυτά, μητερούλα μου. "Είπες χίρα είκοσιδύο ετών, όταν ήμουν ακόμα βρέφος. Αναγκάστηκες να εργαστείς για να με μεγαλώσεις. Κοπιάσες, ύπνοφρες για μένα, χρόνια αλόκληρα... Στερηθήκατε κάθε χαρά, άνηθήκατε τον κόσμο για μένα... Πολλές φορές και άρρωστη άκομα, και με πυρετό, ήμνες άγριανη τη νύχτα, και δούλευες. Για μένα... "Όλα για μένα... Κι' εγώ τώρα που είμαι μεγάλος, εγώ που έφτασα σ' αυτή την ηλικία χωρίς στίς δικές σου θυσίες, δεν ξέρω τι να κάνω, για να σ' ανταμείψω για τη μεγάλη σου άφροσύνη, και για να σ' ξεκουράσω.

ΜΑΡΘΑ. — Αγαπημένο μου παιδί! ... ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — Μητερούλα μου! ... Ποτέ δεν θα ξεχάσω τις θυσίες σου. Και δεν θα παντρευτώ ποτέ, για να μη σ' χωριστώ.

ΜΑΡΘΑ. — "Όχι, παιδί μου. Έγώ θέλω να παντρευτής.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — Κι' εσύ, μανούλα μου, πώς δεν παντρευτήκατε, ενώ ήμινες, τόσο νέα, χίρα; ... ΜΑΡΘΑ. — Παιδί μου! ... Γι' αυτό άρχισώ ήθελα να σου μιλήσω. Ήθελε ή στιγμή που πρόκει να σου πώ ό,τι έπι χρόνια δόλοκληρα σου έρωσα. Δεν ήμια χίρα, Κλαύδιε...

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — Τι λές, μητέρα! ... Μιλάς σοβαρά; ... Δεν νοέ ήεις πει ότι ο πατέρας μου πθανε μόλις γεννήθηκα εγώ; ΜΑΡΘΑ. — Σου τό έλεα... Αλλά δεν είναι άληθεια.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — Δεν πθανε λόπόν ο πατέρας μου; ΜΑΡΘΑ. — "Όχι, Κλαύδιε.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — Τότε, μητέρα! ... ΜΑΡΘΑ. — Δεν ελγα παντρευτεί ποτέ.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — Μητέρα! ... Τότε... στον έρω έμια... έμια ένας νόθος! ...

ΜΑΡΘΑ. — Κλαύδιε, παιδί μου, συγχώρησέ με! ... Δεν φαντάζεσαι πόσο μου κοστίζει αυτή ή εξομολόγησις... Αλλά πρόκει να τό μάθης όλα... όλα... Έστω κι' άν λιγοστήρη ή άγάπη σου για μένα.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — "Ω, χροή μου μητέρα! ... "Ό,τι και άν μάθω, ό,τι και άν σου έχει συμβεί, δεν θα πάψω να είσαι για μένα τό πολυτιμότερο πλάσμα του κόσμου. Ή γλυκειά μου μανούλα, που θυσιάσθηκε για μένα...

ΜΑΡΘΑ. — Ευχαριστώ, Κλαύδιε! Αλλά πρόκει να σου τό πώ σήμερα όλα. "Ήμουν πολύ νέα και ώρμια, φαίνεται, παιδί μου. Αλλά και πολύ μόνη, όταν γνώρισα τον πατέρα σου. "Ήμουν ακόμα πολύ άπειρη και πολύ άγνή. Δεν μπορούσα να φαντασθώ τό κακό. Δεν πίστευα στην έποικασία και στο ψέμμα, γιατί δεν τό ήξερα ακόμα. Και ο πατέρας σου ήταν τόσο γοη; Μου όραζότανε ότι μ' αγαπά μέχρι θανάτου! Μούλεγε ότι θα σκοτωνόταν άν δεν του επέτρεπα να έρχεται να με βλέπει κάποτε στο μικρό φτωχό δωμάτιο που έμια. Του άντιπαθήκα όσο μπορούσα. Μά για σκέψου, Κλαύδιε...

"Ήμουν τόσο νέα, τόσο άδολη, και τον αγαπούσα, ό, και, τον αγαπούσα πολύ... Μου ύποσχέθηκε ότι θα με παντρευτή. Αλλά λίγο καιρό πριν γεννήσής εσύ, μ' έγκατέλειψε.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — Φτώχη μου μητέρα! ...

ΜΑΡΘΑ. — Τι ύπέφερα από τότε, Θεέ μου! ... Με τί δεν είχα να παλαίψω; Μοι φαίνεται σαν θαμια πώς κατόρθωσα να τό νικήσω όλα και να σ' μεγαλώσω μόνο με τις δικές μου δυνάμεις. (Κλαίει).

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. (γονατίζοντας κοντά της). — Μητερούλα μου! ... Τώρα σ' εκτιμώ ακόμα περισσότερο...

ΜΑΡΘΑ. — "Όταν είπα στον πατέρα σου ότι θα γινόμουν μητέρα και ότι έπρεπε να με παντρευτή, καθώς μοι ελεγε ύποσχεθεί... "Α, δεν φαντάζεσαι τί μοι άπάντησε. Κλαύδιε...

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — Τι, μητέρα;

ΜΑΡΘΑ. — Μοι έλεγε: «Δεν ήμια εγώ μόνον ύπεύθινος γι' αυτό. Δεν μπορώ να ξέρω άν τό παιδί εινε δικό μου.»

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — "Ω, μητέρα μου! ... Σ' έβρισε έτσι! ... Και μοι μιλάς ακόμα γι' αυτό τον άντροπο;

ΜΑΡΘΑ. — Υπέφερα πολύ... Μά τί μπορούσα να κάνω; "Ήμουν φτωχή κι' αυτός ήταν πλούσιος. "Ήμουν πανέφημη κι' αυτός ελεγε τόσους προστάτες...

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — Καλή μου μητέρα! ... Υπήρξες θήμα ενός άνανδρου.

ΜΑΡΘΑ. — Μή την λές αυτή τη λέξη, Κλαύδιε.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — Τον αγαπάς ακόμα, μητέρα;

ΜΑΡΘΑ. — Έλαβα σήμερα ένα γράμμα έκ μέρους του...

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — Μετά τόσα χρόνια;

ΜΑΡΘΑ. — Ναι. "Ο πατέρας σου ήταν από μία οικογένεια άριστοκρατική. Παντρεύτηκε με κάποια νέα πολύ πλούνια. Απολόγησε δύο παιδιά. Αλλά πθαναν, φαίνεται, τελευταία κ' ή γυναίκα του και τό παιδί του. Και μάς θυμήθηκε τώρα έμάς...

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — Ποιόν άργά.

ΜΑΡΘΑ. — Θέλει να επανορθώσει τό σφάλμα του. Έστω και πολύ άργά. "Ετσι μου γράφει.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — Δηλαδή; ΜΑΡΘΑ. — Θέλει να με παντρευτή, και να σέ αναγκορήσει ως παιδί του.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — Τώρα; ... "Επειτα από τόσα χρόνια άδιαφορίας; Κι' άν δεν ελγαν πθανεί ή γυναίκα του και τό νόμιμα παιδί του, δεν θα σου ελεγε γράφει, άσφαλώς, αυτό τό γράμμα. Έπρεπε να τό σίσις, μητέρα, και να μη μοι πής τίποτα.

ΜΑΡΘΑ. — Μά, παιδί μου... Μοι φαίνεται ότι είχα χρέος να σου τό πώ. "Ο πατέρας σου εινε πολύ πλούσιος.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — Και π' μ' αυτό; ΜΑΡΘΑ. — Θα είσαι ό κληρονόμος του, Κλαύδιε. Και θα σου δώση και τό όνομά του.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — Δεν τό θέλω τό όνομά του.

ΜΑΡΘΑ. — Μοι κόστισε πολύ ή εξομολόγησις μου σήμερα, παιδί μου. Ήταν πολύ δύσνηρο για μένα... Αλλά για τό καλό σου δέχτηκα να ταπεινωθώ μπροστά σου... Νά, κίτταξε... Διάβασε κ' εσύ τό γράμμα του... (Του δίνει τό γράμμα). Κίτταξε τό όνομα του πατέρα σου...

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. (παίρνει τό γράμμα και τό σκίζει). — Δεν θέλω να μάθω τό όνομα του άνδρούπου που σου φέρθηκε τόσο έλεεινά. Δεν

ΚΛΑΥΔΙΟΣ. — Μητερούλα μου! ... Τώρα σ' εκτιμώ περισσότερο! ...

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΓΟΝΩΝ ΛΑΩΝ

Ο ΗΛΙΟΣ, Η ΣΕΛΗΝΗ ΚΑΙ Τ' ΑΣΤΕΡΙΑ

Στις Φιλιππίνες νήσους υπάρχει ή εξής χαριτωμένη παράδοση γιού τον ήλιο, τη σελήνη και τ' αστέρια, ή οποία θυμίζει μιιά ανάλογη του διούου μας λαού.

Μιά όμορφη μέρα του Θεού, ή "Ηλιος, που μόλις τότε είχε πλαστεί, σηκώθηκε από τό κρεβάτι του τό πορφυρό, βγήκε έξω στο γαλάζιο άπειρο, είδε όλα τιά θαυμαστά έργα της δημιουργίας και θαυμάσθηκε. Κι' ένώ κινιταζε στον ουρανό με περιέργεια, είδε ένα θηλυκό αστέρι γλυκό, αλλά πολύ γλυκό και χαριτωμένο, που του άρεσε άπειροδύλα. "Ήταν ή Σελήνη.

Ο βασιλιάς των άστρων πήγε τότε κοντά της, της εφάνερώσε τό θαυμασμό του και την παρακάλεσε από τον δεχτή της, πιά σύζυγό της.

Η όραία Σελήνη έμεινε σύμφωνη μαζί του, περιφανεύτηκε μάλιστα για την τιμητική πρότασί του κι' έτσι γινιθηκαν οι γάμοι της με τον "Ηλιο...

Οι ζέφυροι έψαλλαν με την παιδική τους φωνή τά τραγουδιά του ήμεναιού και οι κομψές με τίς μαρκές οφρές των σκορπούσαν μιιά πρωτόφαντη φωτοστίαι.

Υστερα από κάμποσον καιρό, οι νιόπαντροι, άτως συμβαίνει με όλα τ' άνθρώπινα, έχασαν πολλά παιδιά, τά δόλοιαμπρα "Αστέρια.

Τά παιδιά όμως κλήθαναν όλοένα και γέμίζαν τον ουρανό κι' ή πατέρας του δεν ήξερε πως να τό βολέψει. Τυλίχτηκε λοιπόν μέσα στα σύννεφα για να σκεπτή με την ήσυχία του και στο τέλος κάλεσε κοντά του τή γυναίκα του και της είλε:

—Τά παιδιά μιιά αιζάνονται τόσο πολύ, όστε σε λίγον καιρό δεν θα πάραχθ ήρω για μιά θέσι στον ουρανό. Κι' έπειτα θαρωώ πως οι δυστυχισμένοι οι άνθρωποι δεν θα μπορούσαν να ζήσουν κάτω άπ' αυτή την τρομερή ζέστη που τους ριχνουμε έμεις και τά παιδιά μιιά. Πές μου λοιπόν άν μένης σύμφωνη κι' έσύ με τά λόγια μου και τί προτείνεις να γίνη.

—Ξέρω κι' έγω, άφέντη μου; άποκρίθηκε ή Σελήνη.

—Μόσθρε λοιπόν μιιά ιδέα, ξανάτε ή "Ηλιος. Πρέπει ν' άφανίσουμε τά παιδιά μιιά!

—Νά τ' άφανίσουμε; φώναξε ή Σελήνη τρομαγμένη.

—Ναι, να τά φάμε!

Η δυστυχισμένη ή μητέρα έφοριζε άκούγοντας αυτά τά λόγια. "Όστε λοιπόν τέτοιο φοβερό τέρας ήταν αυτός που είχε διαλέξει για παντοτεινό της σύζυγο;

Στην άρχή της ήθελε να πεταχτή άπάνω και να βάλη τις φωνές, αλλά τί μπορούσε να κάμη αυτή, ένα άδύνατο πλάσμα, μπρός στον πανίσχυρο βασιλιά των άστρων; Στην παραμικρή της αντίλογια υποφορσε να την ψήνη ζωντανή.

—Άφέντη μου, του είλε άναστενάζοντας, άφου τό θέλεις έτσι, άς γίνη τό θέλημά σου.

Γύρισε τότε από την άλλη μεριά κι' άρχισε να κλάει. Και τά δάκρυά της πέφτοντας γινόντουσαν δροσούλα και πόνιζαν τά διαφανήνα λουλούδια.

Αλλά ή στοργική Σελήνη, μη θέλοντας να γίνη τέτοιο κακοήγημα, έφραζε και μάζερε τά παιδιά της για να τά σώση...

Τότε ή "Ηλιος, έξαγριωμένος για τό φρόσημο της πονετικής μητέρας, όρμησε κατεπάνω της για ν' άρπάξη τά παιδιά του και να τά καταπτή με μιιά μπουκά.

Αυτά όμως μαζί με τί Σελήνη πρόφτασαν και κρύφτηκαν στην άλλη μεριά της γής, κι' από τότε έξακολούθηε άδιάκοπα τό άτέλειωτο αυτό κίνηγητό, χωρίς να μωρη ποτέ ή "Ηλιος να πιάση τή γυναίκα του και τά παιδιά του, που βγαίνον στον ουρανό μονάχα όταν λείπει αυτός.

θέλω να είμαι παρά μόνο ή δικός σου γιός.

ΜΑΡΘΑ.—Όπως θέλεις, Κλαυδία.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ.—Καλά, λοιπόν δεν θέλω και δεν πρέπει να γίνης γυναίκα του, ούτε κι' έγω γιός του. Τόν πατέρα μου θα τον ήθελά τιμω, άπως είνε τίμα κι' ή μητέρα μου. Και μη μου πής ποτέ τ' όνομά του, μητέρα. Δεν πρέπει να τό μάθω... Γιατί μωρεί μιιά μέρα, έπάνω σε μιιά ψυχική ταραχή, να πάω να τον έκδικηθώ, να τον σκοτώσω, για τό κακό που σου έκανε...

ΜΑΡΘΑ.—Καλά... Ήσυχασε, παιδι μου.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ.—Κι' άκόμα θέλω να πιστέω ότι δεν ήταν άλήθεια όσα μου είλες. "Ότι θέλησες να δοκιμάσης τήν άγάτη μου για όσνα. "Ε, λοιπόν, μητέρα μου, δεν θέλω να ξέρω ποιος ήταν ή πατέρας μου. Πέθανε... Πέθανε, άτως μου έλεγες πάντα. Κι' έγω δεν είμαι παρά δικός σου μόνο παιδί... Και δεν άγατώ και δεν σέβουμαι παρά μόνο όένα...

ΜΑΡΘΑ, (πέφτοντας στην άγκαλιά του).—Παιδι μου!... Σ' εύχαριστώ!...

ΚΛΑΥΔΙΟΣ.—Ναι, δεν θέλω κανένα άριστοκράτη και κλόισιο πατέρα. Μου φτάνει ή φτωχή και καλή μου μητρούλα...

ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΖΩΗ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΗΘΟΠΟΙΩΝ

Τό σχισμένο παντελόνι του τενέρου. Πώς την έπαθε ή πρωμαντόνα. Η άφρημάδα ένός "Ελληνας ήθοποιού. Έμφάνισις άπό σκηνης με δυό καπέλλα. Το καπέλλο!... Το καπέλλο!... "Όπου ή... σκοταμένη μιλάει. Τό πάχος της κ. "Αλάν. Η πεδμήνη μεταφέρεται!... μένη της στα παρασκήνια.

Κάποτε ή περιήρημος άώδης "Εμμα Καλθέ έπαζε στη Βοστώνη της "Αμερικής; "Ιταλιά την «Τόσκια», μαζί μ' έναν επίσης περιήρημο "Ιταλό τενέρο.

Καθώς λοιπόν ή πρώια και ή τενέρος τραγουδούσαν με πάθος ένα νουέττο, ή Καλθέ άντελήθη ότι τό παντελόνι του συναδέλφου της ήταν σχισμένο από πίσω. Τότε, χωρίς να χάση την ψηφομαία της και χωρίς να ιπερδένη τή μελωδία, του είλε τραγουδιστά, βεβαία ότι τό κούνον δεν ήξερε "Ιταλιά:

—Μη γυρίζετε την πλάτη σας στον κόσμο, γιατί τό παντελόνι σας είνε σχισμένο...!

"Αμέσως όμως άκράτητα γέλια άκούστηκαν άπ' όλη την πλατεία. Τό άκροτήρη... έννοούσε τά "Ιταλιά!...

"Ενας δικός μας ήθοποιός, παίζοντας κάποτε στην "Αλεξάνδρεια, έπαθε μιιά τρομερή γκάφα έξ αιτίας της άφρημάδας του.

"Ήταν ή πρώτη ένός έργου και στεκόταν στά παρασκήνια, περιμένοντας να έλθη ή σειρά του για να βγη στη σκηνη.

"Όταν όμως τον φώναξαν να βγη, λησμονήσε ότι φορούσε καπέλλο στο κεφάλι του, και βιαστικά άφραξε από τά χέρια κάποιου συναδέλφου τον ένα κλάκ. "Ετσι παρουσιάστηκε στη σκηνη με δυό καπέλλα, τό ένα στο κεφάλι και τ' άλλο στο χέρι του.

"Αμέσως από την πλατεία άρχισανε τά ψυθιρίσματα:

—Τό καπέλλο! Τό καπέλλο!

"Ο ήθοποιός, μη καταλαβαίνοντας τί συμβαίνει, κινιταζε τό ξένο τό καπέλλο, τό έφερε στο στήθος του και άποκρίθηκε.

"Αλλά τό άκροτήρη έξακολούθησε να γελιά και να φωνάζη: —Τό καπέλλο!...

Τότε ένόμισε, ότι τό κούνον του φώναζε να τό κλείση. Και τό έβλεισε...

—Τό καπέλλο! έξακολούθησαν να φωνών οι θεαταί.

—Τό έάνουίξε.

—Τό καπέλλο!

Μέσ' στην τρομερή άμνηστία του, είδος τότε μερικώς θεαταί να δείχουν με τό δάκρυλό τους τό κεφάλι τους και να ποι κούνον διάφορα νοήματα.

Τότε αυτός ένόμισε ότι του έλεγαν να φορή ή τό καπέλλο.

Τό φόρσε... άπάνω στο άλλο και τότε μόνο κατάλαβε τί είχε συμβεί!...

Μιά φορά ή περιήρημος ήθοποιός Ντορβάλ, έπαζε τον «Antony» του Δουμά υιού.Μά πριν παραγούσσης να προατάση να πη την τελευταία περιήρημη φράσι:

—Μου άντιστάθηκε, την έσκότωσα!

"Ο κόσμος τότε άρχισε να φωνάζη δυνατά και να ζητά ή το άνέθεμα της αύλαίας.

"Αλλ' έντομεταξύ ή πρωταγωνιστής, ή άποιος έφραζε να πη αυτή τή φράσι, είχε φύγει και δεν μπορούσαν να τον βροίνε ποιθενά.

Τότε ή Ντορβάλ σηκώθηκε από την πολυθρόνα που ήταν πεσμένη ός... σκοτωμένη και, βγαίνοντας από προσκήνιο, είλε:

—Κύρια και κύριοι, του ά ν τ ρ ε σ τ ά θ η ν υ μ ε... ε σ κ ο σ ε!

Και έπη τό κούνον ίκανατούηθηκε!...

Μιά Γαλλίς ήθοποιός, ή κ. "Αλλάν, ήταν τόσο χονδρή, όσε ένας συναδέλφός της έλεγε στο παιδί του για να τό φοβερίζη:

—Αν δεν καθήσες φρόνημα, θα σε βάλω να κίνης δέκα βόλτες γύρω από τή κ. "Αλλάν!

Σε κάποιο λοιπόν έργο, που ή κ. "Αλλάν άσκονότανε τήν πεθαμένη, έφραζε να τή σημάσουν στα χέρια δυό ίσηρέτες και να τή μεταφέρουν στα παρασκήνια.

Παρ' όλες όμως τίς προσπάθειές του, ή "Αλλάν ήταν τόσο βαρεία, όστε ιστάθηκε άδύνατο να τή μετακινήσουν.

"Επειδή δε έντομεταξύ άρχισανε να γελούν οι θεαταί, ή κ. "Αλλάν έδωσε πέρας... ήρωδίστατο στην ύπόθεσι.

Σηκώθηκε από τό κάθισμά της μόνη της και με κλεισμένα τά μάτια, άφου ήταν... πεποδμένη, πέρασε στα παρασκήνια!...

